

PROPOSTA PEDAGÒGICA

FORMACIÓ I ORIENTACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL (4t ESO)

DEPARTAMENT D'ECONOMIA

IES "HISTORIADOR CHABÀS" DÉNIA

CURS 2023-2024

ÍNDIX

PROPOSTA PEDAGÒGICA

FORMACIÓ I ORIENTACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL (4t ESO)

1. INTRODUCCIÓ	3
1.1 Justificació.....	3
1.2 Contextualització.....	4
2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA	5
3. COMPETÈNCIES	6
4. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	13
4.1 Descripció de les competències específiques.....	13
4.2. Relacions o connexions amb les competències clau.....	18
5. SABERS BÀSICS	18
6. AVALUACIÓ	20
6.1. Criteris d'avaluació.....	21
6.2. Instruments d'avaluació.....	24
6.3. Criteris de qualificació.....	25
7. ELEMENTS TRANSVERSALS I INTERDISCIPLINARIETAT	29
7.1. Foment a la lectura.....	29
7.2. Ús adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació.....	29
7.3. Emprenedoria.....	30
7.4. Educació cívica i constitucional.....	30
8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES	32
8.1 Metodologia general.....	32
8.2 Metodologia específica de la matèria.....	32
8.3 Estratègies i tècniques docents.....	32
8.4 Recursos didàctics i organitzatius.....	33
8.5. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.....	34
9. SITUACIONS D'APRENENTATGE	34
10. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	36
11. UNITATS DIDÀCTIQUES	37
11.1. Organització de les unitats didàctiques.....	37
11.2. Distribució temporal de les unitats didàctiques.....	39
12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES	39
13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT	40
13.1. Valoració de l'ajustament de la proposta pedagògica i els resultats.....	40
13.2. Procediments de comunicació amb l'alumnat, professorat i famílies sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge.....	40

FORMACIÓ I ORIENTACIÓ PERSONAL I PROFESSIONAL (4t ESO)

1. INTRODUCCIÓ

La matèria de “Formació i Orientació Personal i Professional” és una matèria d’opció de 4t d’ESO que contribueix a que l’alumnat desenvolupe la seua pròpia personalitat i es pugua conèixer a sí mateix, de tal manera que arribe a ser capaç de prendre decisions en l’àmbit acadèmic, personal i professional que afectaran al seu futur pròxim. A més a més, es pretén que l’alumnat trobe el camí formatiu més adient que li proporcione els coneixements necessaris per a una adequada inserció en el món laboral més proper al seu perfil professional.

1.1 Justificació

A l’hora d’elaborar la present programació didàctica de l’assignatura de Formació i Orientació Personal i Professional de 4t ESO (tercer nivell curricular), hem tingut en compte, en primera instància, les característiques concretes de l’alumnat al qual va dirigida. No obstant, hem seguit com a referència la informació que proporciona el Projecte Educatiu de Centre (segon nivell curricular) on s’especifiquen les necessitats, els interessos i l’entorn que envolta a tot l’alumnat del nostre institut en general. Tampoc hem perdut de vista la normativa educativa que s’aplica en tot el territori nacional i en la Comunitat Valenciana en concret (primer nivell curricular).

A Espanya el dret a l’educació està recolzat per la Constitució de 1978, en els seus articles 27 i 49. La normativa legal bàsica que regula l’educació a Espanya i més concretament a la Comunitat Valenciana és la següent:

ÀMBIT	NORMATIVA
Estatal	- Llei Orgànica de 3/2020 , de 29 de Desembre (LOMLOE), per la que es modifica la Llei Orgànica 2/2006 , de 3 de maig, d’Ordenació d’Educació (LOE).
	- Reial decret 217/2022, de 29 de març , pel qual s'estableix l’ordenació i els ensenyaments mínims de l’Educació Secundària Obligatòria.
Autonòmic	- Decret 107/2022, de 5 d’agost, del Consell , pel qual s’estableix l’ordenació i el currículum d’Educació Secundària Obligatòria.
	- Ordre 19/2023, de 29 de juny, de la Conselleria d’Educació, Cultura i Esport , per la qual es regulen els procediments derivats del Decret 107/2022, de 5 d’agost, del Consell, pel qual s’estableixen l’ordenació i el currículum d’Educació Secundària Obligatòria.
	- Decret 252/2019, de 29 de novembre, del Consell , de regulació de l’organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d’Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat i Formació Professional. (ROF)

	- RESOLUCIÓ de 27 de juny de 2023, del secretari autonòmic d'Educació i Formació Professional , per la qual s'aproven les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres que imparteixen Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat durant el curs 2023-2024.
	- RESOLUCIÓ de 14 de juny de 2023, del director general de Centres Docents , per la qual es fixa el calendari escolar del curs acadèmic 2023-2024 a la Comunitat Valenciana.
	- Llei 4/2018, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià.
	➤ DECRET 195/2022, d'11 de novembre, del Consell , d'igualtat i convivència en el sistema educatiu valencià.
A nivell de Centre	- Projecte educatiu de centre (art. 121 de la LOE, modificat per la LOMLOE), on es defineix el projecte educatiu i els seus elements.
	- Programació General Anual del centre , és la concreció anual dels continguts del PEC.
	- Projecte curricular de centre , és l'instrument mitjançant el qual l'equip docent d'una etapa educativa estableix els elements del disseny curricular, a partir de l'anàlisi del context del centre.
	- Reglament de Règim Intern , que regula les relacions humanes dels membres de la comunitat educativa i el funcionament de l'IES Historiador Chabàs de Dénia.

1.2 Contextualització

La present programació està realitzada tenint en compte les característiques específiques del centre IES Historiador Chabàs ubicat a Dénia (Alacant). L'organització del centre s'estableix en el **DECRET 252/2019, de 29 de novembre, del Consell**, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Secundària Obligatoria, Batxillerat i Formació Professional. Al nostre centre es realitzen estudis d'ESO, Batxillerat de diferents modalitats, Cicles formatius de grau mitjà i superior de la família Professional d'Activitats Físiques i esportives, FPB d'Informàtica d'Oficina, Cicle Mitjà de Busseig Esportiu amb Escafandre Autònom, Cicles formatius de grau mitjà i superior de la família Professional d'Informàtica i Comunicacions i el Cicle Superior de Màrqueting. Un fet diferencial respecte a la resta d'instituts de la comarca és el batxillerat nocturn, que no apareix en cap altre centre, així com l'oferta de batxillerat d'Arts, via Música i Arts Escèniques.

El Projecte lingüístic de centre, tal com queda definit en l'Article 13 de la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat Valenciana, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, és l'instrument mitjançant el qual cada centre educatiu articula i concreta l'aplicació del Programa d'educació plurilingüe i intercultural d'acord amb les característiques del centre educatiu i de l'alumnat. Segons aquest, la llengua en la que s'impartirà la matèria d'Economia de 4t d'ESO serà 2 hores setmanals en valencià i 1 hora setmanal en anglès.

2. OBJECTIUS DE L'ETAPA VINCULATS AMB LA MATÈRIA

Els objectius de l'etapa d'ESO als quals contribueix la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional de 4t ESO queden establerts en l'article 7 del **Reial decret 217/2022, de 29 de març**, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatoria. :

- a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les altres persones, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposin discriminació entre homes i dones.
- d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
- f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
- h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i, si l'haguera, en la llengua cooficial de la Comunitat Autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
- i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
- j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, així

com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, refermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seva diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a la seva conservació i millora.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació..

3. COMPETÈNCIES

Les distintes competències clau es desenrotllen de forma simultània i permeten que els distintes aprenentatges es vagin interioritzant per a saber respondre en els múltiples contextos en què es desenrotllen.

La LOMLOE emfatitza en un model de currículum basat en COMPETÈNCIES, les quals han de contribuir a l'assoliment dels objectius abans assenyalats i al perfil d'eixida de l'alumnat al finalitzar l'etapa d'ESO. Aquestes estan orientades a la resolució de problemes o a l'assoliment d'objectius de forma autònoma i flexible, que comporta un conjunt de **coneixements i capacitats** (SABER), **habilitats i destreses** (SABER FER) i **actituds i valors** (SABER SER) combinats, coordinats i integrats que són complementaris i que permeten actuar en diferents entorns. En definitiva, la matèria enllaça directament amb l'objectiu fonamental del perfil d'eixida en finalitzar l'ensenyament bàsic de dotar l'alumnat de les eines imprescindibles perquè desenvolupi un projecte de vida personal, social i professional satisfactori.

En l'Annex I i l'article 11 del **Reial Decret 217/2022, de 29 de març**, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària, queden definides en el perfil d'eixida les **competències clau** que l'alumnat ha d'haver assolit i desenvolupat en finalitzar l'educació bàsica.

1. Competència en comunicació lingüística (CCL)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.</p>	<p>CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.</p>
	<p>CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.</p>
	<p>CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.</p>
	<p>CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a llit privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.</p>
	<p>CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.</p>

2. Competència plurilingüe (CP)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.</p>	<p>CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.</p>
	<p>CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.</p>
	<p>CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.</p>

3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les seues sigles en anglés) entranya la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per a transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible.</p> <p>La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics amb la</p>	<p>STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i emprà diferents estratègies per a resoldre problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fora necessari.</p>
	<p>STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu al voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i les limitacions de la ciència.</p>

<p>finalitat de resoldre diversos problemes en diferents contextos.</p> <p>La competència en ciència comporta la comprensió i explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, amb la finalitat de plantejar preguntes i extraure conclusions basades en proves per a poder interpretar i transformar el món natural i el context social.</p> <p>La competència en tecnologia i enginyeria comprén l'aplicació dels coneixements i metodologies propis de les ciències per a transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat</p>	<p>STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar o utilitzar productes que donen solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.</p>
	<p>STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa i en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols...), aprofitant de manera crítica la cultura digital i incloent el llenguatge matemàtic-formal amb ètica i responsabilitat, per a compartir i construir nous coneixements.</p>
	<p>STEM5. Emprén accions fonamentades científicament per a promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; i aplica principis d'ètica i seguretat en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible, valorant el seu impacte global i practicant el consum responsable.</p>

4. Competència digital (CD)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació en la societat, així com la interacció amb aquestes.</p> <p>Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la</p>	<p>CD1. Realitza cerques en internet atenent criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i arxivant-los, per a recuperar-los, referenciar-los i reutilitzar-los, respectant la propietat intel·lectual.</p>
	<p>CD2. Gestiona i utilitza el seu entorn personal digital d'aprenentatge per a construir coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seues necessitats d'aprenentatge permanent.</p>
	<p>CD3. Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint continguts, dades i informació mitjançant eines o plataformes virtuals, i gestiona de manera responsable les seues accions, presència i visibilitat en la xarxa, per a exercir una ciutadania digital activa, cívica i reflexiva.</p>

privacitat, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.	CD4. Identifica riscos i adopta mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes tecnologies.
	CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.

5. Competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
La competència personal, social i d'aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per a autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb uns altres de manera constructiva; mantindre la resiliència; i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i a la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per a abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de les altres persones, dones-atropellant habilitats per a cuidar-se a si mateix i als qui ho envolten a través de la corresponsabilitat; ser capaç de portar una vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.	CPSAA1. Regula i expressa les seues emocions, enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.
	CPSAA2. Comprén els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludable a nivell físic i mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per a abordar-les.
	CPSAA3. Comprén proactivament les perspectives i les experiències de les altres persones i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.
	CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtindre conclusions rellevants.
	CPSAA5. Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.

6. Competència ciutadana (CC)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència ciutadana contribueix al fet que alumnes i alumnes puguen exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'assoliment d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fundada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats en l'Agenda 2030.</p>	<p>CC1. Analitza i comprén idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seua pròpia identitat, així com als fets culturals, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.</p>
	<p>CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europea, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infància, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.</p>
	<p>CC3. Comprén i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant judicis propis per a afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa i oposada a qualsevol mena de discriminació o violència.</p>

7. Competència emprenedora (CE)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital dirigit a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per a generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per a detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per a analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i</p>	<p>CE1. Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seua sostenibilitat, valorant l'impacte que puguen suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.</p>
	<p>CE2. Avalua les fortaleses i febleses pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia, i comprén els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavorisquen el treball col·laboratiu</p>

<p>constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per a portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i economicofinancer.</p>	<p>i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que porten a l'acció una experiència emprenedora que genere valor.</p>
	<p>CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a portar a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.</p>

8. Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

DEFINICIÓ COMPETÈNCIA CLAU	DESCRIPTORS OPERATIUS
<p>La competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera en què les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix en la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-li forma.</p>	<p>CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seua conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.</p> <p>CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que les caracteritzen.</p> <p>CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.</p> <p>CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de manera individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.</p>

4. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Els **descriptors operatius** de les competències clau constitueixen, juntament amb els objectius de l'etapa, el marc referencial a partir del qual es concreten les competències específiques de cada àrea, àmbit o matèria. Aquesta vinculació entre descriptors operatius i competències específiques propícia que de l'avaluació d'aquestes últimes pugui col·legir-se el grau d'adquisició de les competències clau definides en el Perfil d'eixida i, per tant, la consecució de les competències i objectius previstos per a l'etapa.

4.1 Descripció de les competències específiques

El **Decret 107/2022**, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, estableix en l'Annex III el currículum de les matèries comunes i d'opció d'educació secundària obligatòria. Les competències específiques de la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional segons l'esmentat annex són:

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	DESCRIPCIÓ DE LA COMPETÈNCIA
<p>CE1 Identificar en si mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida.</p>	<p>El coneixement de si mateix i la construcció de la personalitat pròpia són elements fonamentals en el procés de planificació del projecte de vida personal, social i professional. S'inicia durant la infància i és clau en l'adolescència per a adquirir el control sobre les decisions pròpies que guien la transició al món adult.</p> <p>L'adolescent prendrà consciència dels canvis físics i psicològics que es donen durant aquesta etapa vital i com influeixen en el desenvolupament de la personalitat, l'autoestima, la formació de l'autoconcepte i la identitat personal, i desenvoluparà habilitats per a identificar interessos i valors personals.</p> <p>Aquesta competència suposa una aproximació als processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, especialment l'atenció, la motivació i la memòria, les estratègies d'aprenentatge i estudi, el desenvolupament del pensament crític, la creativitat, la curiositat intel·lectual i la persistència; en definitiva, aspectes que contribueixen a desenvolupar processos metacognitius de retroalimentació que li permeten aprendre dels seus errors, millorar les febleses identificades i mantindre conductes que estan afavorint el desenvolupament personal i acadèmic. Resulta clau per a desenvolupar habilitats i actituds que li permeten afrontar l'aprenentatge al llarg de la vida. Així mateix, és essencial prendre consciència dels processos implicats en les emocions i la relació que tenen amb l'aprenentatge i la conducta. I, també, conèixer els fonaments biològics bàsics per a entendre la conducta.</p> <p>Per a adquirir aquesta competència caldrà explorar i avaluar les fortaleces, les febleses, les metes, els interessos i els valors personals per a aplicar-los en el disseny del projecte personal, acadèmic i professional, en el qual seran claus les expectatives i l'autopercepció.</p> <p>Prenent com a referència els grans reptes que planteja el segle XXI, resulta de gran importància desenvolupar una vida saludable i generar hàbits que promoguen la salut personal i col·lectiva. Afrontar aquest desafiament suposa conèixer com funciona l'organisme, els riscos derivats de factors tant personals com socials i fer ús de la ciència per a millorar la salut física i mental. Per tant, els processos de coneixement de si mateix han d'anar orientats a afavorir el benestar emocional i a desenvolupar estratègies per a identificar moments d'ansietat i saber potenciar les capacitats pròpies per a afrontar les tensions, els desafiaments i les incerteses que es produeixen al llarg de la vida de manera equilibrada.</p> <p>En Primària, l'alumnat comença a ser conscient de les seues emocions, idees i comportaments personals, i s'inicia, al seu torn, en l'ús d'estratègies d'aprenentatge autoregulat. En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat ha de ser capaç tant de regular les emocions i els comportaments, i dirigir la seua motivació cap a l'aprenentatge, com de desenvolupar habilitats per a la reflexió sobre si mateix, l'autoconeixement i la promoció d'un creixement personal constant.</p>

<p>CE2 Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió de si mateix en relació amb els altres i en l'adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.</p>	<p>L'existència de l'ésser humà va lligada a la necessitat intrínseca de ser part d'una comunitat, estar i relacionar-se amb grups socials.</p> <p>La manera en què pensem, ens expressem i ens relacionem i allò que valorem o percebem està influenciat pels aspectes que componen la cultura del grup social. La construcció de la personalitat es desenvolupa en interacció amb la pertinença a una comunitat. És per això que, per a completar el coneixement propi, resulta imprescindible explorar les relacions interpersonals i l'impacte que tenen sobre si mateix els diversos agents de socialització com la família, l'escola, el grup d'iguals, els mitjans de comunicació i les xarxes socials, entre altres.</p> <p>A més, és necessari desenvolupar habilitats de pensament crític que permeten a l'alumnat decidir amb autonomia, conèixer i controlar la influència que el grup hi pot exercir, sense obviar el paper que tenen els estereotips i les atribucions socials.</p> <p>El context social i econòmic en què ens trobem fa necessari que l'alumnat conega i desenvolupe destreses personals que li permeten el desenvolupament professional i personal en el context d'un món plural i canviant.</p> <p>En l'entorn laboral es valoren tant les habilitats relacionades amb els coneixements i les destreses tècniques adquirides en l'àmbit acadèmic, com les destreses relacionades amb la comunicació eficaç oral i escrita, la gestió i la planificació, la capacitat de treball en equip o el lideratge. Aquestes últimes s'adquireixen al llarg de la vida i estan directament relacionades amb les habilitats emocionals, socials i cognitives.</p> <p>És imprescindible, per tant, que l'alumnat tinga l'oportunitat d'explorar, conèixer i entrenar les habilitats emocionals (empatia, control d'emocions i sentiments, maneig de tensions i estrès), les habilitats socials (comunicació assertiva, relacions interpersonals, maneig de problemes i conflictes) i cognitives (presa de decisions, autoconeixement, pensament crític i creatiu) que poden beneficiar la transició a la vida laboral i l'adaptació als canvis que es poden produir al llarg de la seua vida.</p> <p>Durant l'Educació Primària, l'alumnat participa en activitats comunitàries, en la presa de decisions i la resolució de conflictes i pren consciència dels valors democràtics, els drets humans i la infància, el valor de la diversitat i l'assoliment de la igualtat de gènere i la cohesió social. En acabar l'ensenyament bàsic s'aprofundeix, amplia i desenvolupa una actitud crítica que li permet una participació activa i informada en processos com la presa de decisions o la resolució de conflictes.</p>
<p>CE3 Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.</p>	<p>En un món globalitzat i canviant com l'actual, els contextos acadèmics i laborals són cada vegada més complexos. En l'actualitat hi ha molts itineraris formatius amb opcions i alternatives que l'alumnat necessita conèixer en profunditat per a traçar amb seguretat un camí acadèmic i professional d'acord amb els seus interessos. Es pretén que l'alumnat compte amb estratègies per a explorar l'entorn i buscar oportunitats per al desenvolupament personal, social, acadèmic i professional.</p> <p>D'altra banda, el mercat laboral està subjecte a canvis constants i en l'actualitat, especialment, està influenciat per la revolució digital. El desenvolupament d'aquesta competència fomenta, mitjançant l'anàlisi de perfils professionals, la formació vinculada i les tendències del mercat laboral, la identificació d'oportunitats per a desenvolupar les seues metes</p>

	<p>d'aprenentatge i les competències per a l'ocupabilitat, a més d'entendre com funciona el mercat de treball, com trobar un treball, apreciar com i per què estan canviant les indústries i els llocs de treball individuals dins d'aquestes, i els tipus d'habilitats que es necessiten per a progressar.</p> <p>Un últim aspecte que cal valorar són les tecnologies com una eina fonamental per a l'exploració de l'entorn, que obri noves possibilitats i amplia els horitzons. L'alumnat ha de ser capaç de fer cerques en internet i seleccionar la informació de manera crítica, gestionar el seu entorn personal digital d'aprenentatge permanent i configurar el seu propi mapa de recursos per a l'assessorament que contribuïska a millorar l'autoorientació al llarg de la vida.</p> <p>El coneixement que adquirisca al llarg de l'escolarització li permetrà entendre i valorar la realitat que l'envolta per a afrontar els reptes i anar construint el seu projecte de vida al llarg de la pròpia trajectòria personal i professional, així com assumir que la realitat actual es caracteritza per la incertesa i afrontar que cal articular solucions creatives per a poder desenvolupar-se personalment i professionalment amb autonomia.</p> <p>Durant l'etapa de Primària, l'alumnat s'inicia en la cerca i la selecció d'informació senzilla amb la mediació del o la docent. Quan acaba l'etapa de Secundària, l'alumnat consolida habilitats per a localitzar, seleccionar i contrastar la informació de manera autònoma i ser capaç de fer cerques avançades en internet segons els criteris de validesa, actualitat i fiabilitat. Així mateix, el coneixement de les professions i l'exploració dels interessos vocacionals comença en Primària i s'aprofundeix mitjançant l'acció tutorial i orientadora de tota l'etapa de Secundària.</p>
<p>CE4 Definir metes realistes, ajustades al coneixement de si mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals.</p>	<p>Les persones estem constantment prenent decisions, triant què fer després de considerar diverses alternatives, fent ús d'eines per a avaluar les diverses possibilitats, tenint en compte necessitats, valors, motivacions, influències i possibles conseqüències presents i futures, tant en la vida pròpia com en la d'altres persones.</p> <p>La complexitat actual del sistema educatiu i del mercat laboral fan que siga necessària una planificació detallada del procés de presa de decisions acadèmiques i professionals i que l'alumnat desenvolupe les competències necessàries per a gestionar el procés des d'una actitud reflexiva, responsable, sistemàtica i metòdica.</p> <p>Per a sistematitzar el procés de presa de decisions cal que l'alumnat desenvolupe habilitats d'anàlisi sobre les oportunitats que li ofereix l'entorn, a partir dels seus interessos, valors i expectatives i tenint en compte els factors que poden influir en la presa de decisions com les modes, la pressió social o les conductes d'evitació quan sent temor. Així, comença a definir els primers objectius a manera d'hipòtesi i fa confluïr tota la informació de què disposa, analitza les necessitats, identifica les opcions millors, n'avalua la viabilitat i estableix estratègies de verificació dels resultats previstos.</p> <p>En aquest procés és fonamental aprendre a anticipar-se a les conseqüències, assumir la incertesa, responsabilitzar-se per les decisions i implementar les accions necessàries per a desenvolupar l'opció triada. És important tindre en compte que</p>

	<p>qualsevol decisió pot ser errada i requereix tornar a punts anteriors. L'error forma part de la vida i ha de ser útil per a fer front a situacions futures, i el fet d'integrar-lo en el coneixement propi afavorirà un creixement personal constant.</p> <p>Aquesta competència específica s'exercita durant l'etapa de Primària mitjançant la participació en activitats comunitàries i en la presa de decisions que requereixen actuar amb eficàcia i seguretat. En completar l'ensenyament bàsic, l'alumnat, a més d'identificar les necessitats, també les analitza, avalua les fortaleses i les febleses pròpies per a aportar solucions valuoses i planifica el procés de presa de decisions, sobre la base de la informació i el coneixement, amb una actitud estratègica, reflexiva i amb el focus en les oportunitats que ofereix l'entorn</p>
<p>CE5 Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conjugar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l'entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions.</p>	<p>Aquesta competència, atès que articula un projecte personal, acadèmic i professional, requereix la contribució de totes les altres competències i implica, per part de l'alumnat, planificar els objectius a curt, mitjà i llarg termini, i posar en acció les competències necessàries per a assolir-los. La meta que articula aquesta matèria és que l'alumnat no només desenvolupi estratègies i adquireixi recursos per a la seua autoorientació, sinó que també dissenye el seu projecte personal, acadèmic i professional i mobilitze, al seu torn, les destreses relacionades amb la competència digital i les de qualsevol procés creatiu i d'indagació.</p> <p>Recollir el resultat de l'anàlisi del coneixement propi és el punt de partida, amb la finalitat d'identificar les àrees de millora per a definir metes personals, dissenyar un pla per a la millora i el creixement personal, i valorar les qualitats i els interessos personals.</p> <p>Així mateix, caldrà comptar amb la informació de les oportunitats que ofereix el context i fer-les confluïr amb els valors i els interessos personals i vocacionals i la reflexió sobre el futur professional. Per tant, s'establiran unes metes que guien les primeres preses de decisions personals, acadèmiques i professionals coherents amb les seues preferències i aspiracions; en definitiva, s'establirà un full de ruta.</p> <p>Un aspecte que s'ha de tindre en compte pel que fa al projecte en el vessant acadèmic i professional és que el context social i laboral actual fa necessari que el projecte siga com més ampli i flexible millor, que prioritze la formació continuada com a idea d'aprenentatge al llarg de la vida i que contribuïska al desenvolupament de la carrera professional.</p> <p>En aquest moment de l'etapa, com a complement de l'anterior, és important introduir els sabers bàsics per a aproximar l'alumnat al mercat laboral mitjançant el desenvolupament de competències per a la cerca activa d'ocupació i el coneixement d'estratègies i recursos bàsics per a l'emprenedoria. Les habilitats previstes en aquesta competència específica contribueixen a augmentar la maduresa personal i l'ocupabilitat.</p> <p>L'alumnat quan completa l'Etapa de Primària és capaç de planejar objectius a curt termini i reconèixer-ne les limitacions. Quan finalitza Secundària, identifica les oportunitats de desenvolupament personal, social i econòmic que li ofereix l'entorn, és capaç de planejar objectius a mitjà termini i desenvolupa processos per a aprendre dels seus errors.</p>

4.2. Relacions o connexions amb les competències clau

El quadre adjunt mostra la relació entre les cinc competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil d'eixida de l'alumnat quan acaba l'educació bàsica.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X		X	X	X		X	X
CE2	X			X	X	X		
CE3	X	X		X				
CE4	X		X		X		X	
CE5	X	X	X	X	X		X	X

5. SABERS BÀSICS

Els sabers bàsics de 4t d'ESO de la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional segons el **Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell**, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria en la Comunitat Valenciana són:

BLOC 1 Autoconeixement i relacions interpersonals.

Subbloc 1.1. Processos psicològics bàsics i fonaments biològics de la conducta.

- Processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge.
- Processos psicològics bàsics implicats en les emocions.
- Fonaments biològics de la conducta.

Subbloc 1.2. Coneixement de si mateix.

- Adolescència i formació de la identitat.
- Fortaleses, febleses, metes, interessos i valors.
- Autopercepció, expectatives i autoeficàcia.
- Conductes de risc, addiccions i hàbits de vida saludables.
- Habilitats per a la vida: cognitives, emocionals i socials.
- Afrontament de la incertesa i l'estrès.
- Habilitats d'organització i gestió.
- Autoconeixement vocacional.
- Oci i temps lliure.
- Autonomia personal.

Subbloc 1.3. Interaccions socials.

- Cultura i desenvolupament individual i social.
- Desenvolupament personal dins del grup. Influència de la pressió del grup.
- Consciència social i compromís amb la justícia social.
- Valor de la diversitat.
- Convivència i resolució pacífica dels conflictes.
- Atribucions socials i estereotips.
- Habilitats per a relacionar-se i per a la comunicació eficaç.

BLOC 2 Exploració de l'entorn personal, acadèmic i professional.

Subbloc 2.1. Fonts d'informació per al desenvolupament personal, acadèmic i professional

- Internet i altres fonts d'informació.
- La fiabilitat de les fonts i actualitat de la informació.
- Serveis d'orientació en l'entorn personal, acadèmic i laboral.
- Mapa de recursos d'informació i assessorament.

Subbloc 2.2. Oportunitats de desenvolupament personal i social

- Oportunitats de participació activa per al compromís social.
- Opcions per al desenvolupament d'habilitats i competències personals i socials.

Subbloc 2.3. Formació acadèmica i professional

- Camps professionals i formació associada.
- Ocupacions professionals i estils de vida.
- Batxillerat, Formació Professional i altres opcions d'estudis després de 4t d'ESO.
- Titulacions, graus, qualificacions i programes de formació: oferta, accés, vinculacions i continuïtat acadèmica i professional.
- Oportunitats acadèmiques en altres països.

Subbloc 2.4. Món laboral

- Exploració i descobriment de l'entorn de treball.
- Opcions de treball per compte d'altri i iniciativa emprenedora.
- Mercat laboral i relacions en entorn de treball.
- Revolució digital en l'entorn laboral.

BLOC 3 Procés de presa de decisions i disseny d'un projecte personal, acadèmic i professional.

Subbloc 3.1. Procés de presa de decisions

- Anàlisi reflexiva, sistemàtica i metòdica per a la presa de decisions.
- Identificació de les opcions millors i plantejament d'hipòtesis i la viabilitat que tenen.

- Factors que influeixen en les decisions.
- Assumpció de responsabilitats i anàlisi dels riscos.
- Verificació dels resultats i detecció d'errors.

Subbloc 3.2. Presa de decisions per al desenvolupament personal

- Qualitats personals i suports de l'entorn.
- Habilitats per a la gestió de la carrera.
- Metes personals.
- Planificació d'estratègies per a millorar el desenvolupament i el benestar personal i social.

Subbloc 3.3. Presa de decisions acadèmiques i professionals

- Descobriments dels interessos vocacionals i prioritització de les necessitats.
- Oportunitats acadèmiques i professionals, valoració de les que millor s'adapten a les qualitats i interessos personals.
- Identificació de l'itinerari formatiu i d'altres àrees de millora de les competències acadèmiques i professionals.
- Suports i recursos amb els quals es compta i dificultats que s'han de superar per a assolir els objectius.
- Pla d'orientació acadèmica i professional. Establiment d'un full de ruta.

Subbloc 3.4. Aproximació a la incorporació al món laboral i aprenentatge al llarg de la vida

- Estratègies i instruments per a la cerca activa d'ocupació.
- Estratègies i recursos bàsics per a l'emprenedoria.
- Entorn personal d'aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida.
- Aproximació al concepte de desenvolupament de la carrera professional.

6. AVALUACIÓ

L'article 15.1 del **Reial Decret 217/2022**, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria., disposa que “*l'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat de l'educació Secundària Obligatòria serà contínua, formativa i integradora.”, així es podrà comprovar si l'alumnat ha assolit els objectius i ha adquirit les competències corresponents.*

L'avaluació de l'aprenentatge en aquesta etapa educativa ha de ser:

- **Contínua** ja que en tot moment hem d'avaluar a l'alumnat amb la finalitat de detectar les dificultats en el moment en què es produïsquen, analitzar les seues causes i, en conseqüència, reorientar la intervenció educativa i adequar-la a la diversitat de capacitats,

ritmes d'aprenentatge, interessos i motivacions de l'alumnat.

- **Formativa** ja que avalua el progrés i els coneixements de l'alumnat de manera freqüent i interactiva, per tant, es pot planificar el disseny d'aprenentatge més apropiat. (Exemple: proves inicials, mapes conceptuals, solució de problemes, debats, quadern).
- **Integradora** ja que encara que cada matèria fa una avaluació diferenciada (com diu l'article 28 i 36 de la LOMLOE), hem de tenir en compte que els objectius de l'etapa d'ESO i les 8 competències clau, s'han d'aconseguir amb totes les matèries.

6.1. Criteris d'avaluació

L'article 2 del **Reial Decret 217/2022**, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria exposa que “*Els criteris d'avaluació són els referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats en l'alumnat en les situacions o activitats a les quals es refereixen les competències específiques de cada matèria o àmbit en un moment determinat del seu procés d'aprenentatge*”.

Els criteris d'avaluació que l'alumnat de la matèria de FOPP ha de superar al final de curs segons el **Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell**, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria en la Comunitat Valenciana, així com la seua relació amb les competències específiques són:

CRITERIS D’AVALUACIÓ	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES
<p>1.1. Reconèixer els processos cognitius i emocionals bàsics i reflexionar sobre el propi aprenentatge.</p> <p>1.2. Reconèixer i gestionar l’ansietat en situacions d’estrès, en els contextos personals, acadèmics i professionals, mitjançant estratègies de control de les emocions.</p> <p>1.3. Identificar i analitzar críticament les fortaleces, les febleses, les metes, els interessos i els valors personals per a aplicar-los en la planificació del projecte personal, acadèmic i professional.</p> <p>1.4. Reconèixer situacions de risc i hàbits de vida saludables, investigar de manera rigorosa els mitjans per a millorar la salut física i mental, i utilitzar la informació adquirida per a millorar els hàbits de la vida quotidiana.</p>	<p>CE1 Identificar en si mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l’aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d’autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida.</p>
<p>2.1. Analitzar les habilitats socioemocionals necessàries per a actuar en els contextos interpersonals i professionals i planificar algunes estratègies per a millorar-les.</p> <p>2.2. Identificar creences i valors culturals i socials que influeixen en la construcció de la identitat personal.</p> <p>2.3. Analitzar i argumentar els drets de les persones, valorar la diversitat i plantejar accions davant de les situacions de violència i exclusió.</p> <p>2.4. Participar de manera activa en dinàmiques de treball grupal i cooperatiu, contribuir a l’elaboració de projectes col·laboratius i posar en acció habilitats comunicatives i estratègies que permeten arribar a consensos.</p> <p>2.5. Investigar els biaixos i els estereotips que poden influir en la construcció d’expectatives sobre les possibilitats personals, acadèmiques i professionals.</p>	<p>CE2 Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió de si mateix en relació amb els altres i en l’adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.</p>
<p>3.1. Buscar, seleccionar i manejar críticament informació de diverses fonts per a prendre decisions vocacionals dels àmbits personal, acadèmic i professional.</p> <p>3.2. Participar activament en les visites a centres de formació i centres de treball i analitzar la informació significativa.</p> <p>3.3. Explorar els diversos camps professionals i conèixer els requisits, les vies d’accés, els estudis necessaris i les condicions laborals.</p>	<p>CE3 Explorar l’entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.</p>

<p>3.4. Investigar i analitzar les característiques del mercat laboral, els canvis de l’entorn professional i productiu i les ocupacions emergents, i detectar les habilitats que millor s’adapten a aquesta nova realitat.</p> <p>3.5. Identificar les diverses opcions d’ocupació a partir de les possibilitats d’inserció per compte d’altri i per compte propi, i explorar les relacions presents en cadascuna d’aquestes.</p>	
<p>4.1. Analitzar el context social, en relació amb la família, les amistats, la situació econòmica i les oportunitats acadèmiques i professionals, i valorar els suports amb els quals es compta i les dificultats que s’han de superar.</p> <p>4.2. Identificar les qualitats personals i els suports de l’entorn amb què afrontar amb eficàcia nous reptes i facilitar el procés de transició a la vida adulta.</p> <p>4.3. Contrastar i comparar la informació recopilada, plantejar hipòtesis i identificar les opcions que millor s’adapten als nostres interessos i avaluar-ne la viabilitat.</p> <p>4.4. Verificar en el procés de presa de decisions si els passos ens condueixen a la meta correcta o cal fer ajustos o replantejar els objectius.</p> <p>4.5. Prendre decisions a partir dels valors i les expectatives pròpies sense cedir a modes, pressió social o conductes d’evitació, i assumir la responsabilitat de les decisions.</p>	<p>CE4 Definir metes realistes, ajustades al coneixement de si mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals.</p>
<p>5.1. Prioritzar les necessitats i identificar els interessos personals i vocacionals mitjançant l’exploració de les oportunitats acadèmiques i professionals que ofereix l’entorn i mostrar les destreses necessàries en el procés de presa de decisions.</p> <p>5.2. Explorar el món laboral i extraure conclusions sobre el futur professional propi.</p> <p>5.3. Construir l’entorn personal d’aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida.</p> <p>5.4. Elaborar un projecte personal, acadèmic i professional propi i incorporar l’autoconeixement, el coneixement de l’entorn acadèmic i professional i l’aproximació al món laboral</p>	<p>CE5 Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conjugar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l’entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions.</p>

6.2. Instruments d'avaluació

L'article 15 del **Reial Decret 217/2022**, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria indica que cal utilitzar instruments devaluació variats:

“Es promourà l'ús generalitzat d'instruments d'avaluació variats, diversos, accessibles i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permetin la valoració objectiva de tot l'alumnat garantint-se, així mateix, que les condicions de realització dels processos associats a l'avaluació s'adaptin a les necessitats de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu”

Utilitzem els **instruments d'avaluació** per a obtenir informació del procés d'ensenyament aprenentatge, d'aquesta manera podem valorar adequadament la consecució dels objectius d'aprenentatge i les competències claus, i si no és així, obtenim la informació que necessitem per a canviar d'estratègia a una més efectiva.

És molt important seleccionar convenientment els instruments que utilitzarem per avaluar els criteris d'avaluació i, per tant, fer una autèntica avaluació per competències. Per tant, és necessari interpretar prèviament els criteris d'avaluació corresponents, i així poder establir els instruments d'avaluació més adequats.

Alguns dels instruments d'avaluació que anem a utilitzar en la matèria de FOPP de 4t ESO són:

- Observació sistemàtica de la participació activa i de la motivació per la matèria amb una llista de control.
- Quadern de l'alumnat.
- Rúbriques d'activitats.
- Prova escrita cada dos unitats.
- Portfoli d'evidències.

A més a més, per a que l'alumnat prenga consciència del seu aprenentatge l'hem de fer participar en l'avaluació dels seus assoliments, per tant, al finalitzar cada unitat didàctica o cada activitat, realitzaran una **autoavaluació** a través d'un qüestionari per a avaluar els seus propis coneixements. D'aquesta manera pot valorar les seves capacitats, actitud, esforç, objectius superats, assoliments i també fracassos.

Per a que puguem entendre per a que serveix l'assignatura de FOPP i quines aplicacions té en la seua vida diària, ho han d'aplicar de veritat a la seua vida quotidiana. Per això, es realitzaran tres situacions

d’aprenentatge al llarg del curs, on podran interactuar amb el seu entorn i donar-li sentit a tot el que treballen a l’aula.

Per tant, com anem a utilitzar l’**aprenentatge basat en projectes (ABP)** i l’**aprenentatge de servei (APS)** és molt interessant que realitzin una **co-avaluació** per a poder avaluar-se entre iguals, valorant el grau d’implicació, actitud i interès dels diferents integrants de l’equip.

6.3. Criteris de qualificació

Utilitzant els instruments d’avaluació hem d’arribar a una valoració numèrica que ens indique el nivell d’acompliment de l’alumnat en cada criteri d’avaluació, i per tant, en cada competència específica.

És a dir, que els nostres instruments d’avaluació ens ajudaran a recollir una important quantitat d’informació que ens permetrà arribar a una nota per a cada criteri d’avaluació.

A continuació es detalla la relació entre competències específiques de la matèria de FOPP, els descriptor operatius del perfil d’eixida, els criteris d’avaluació i els sabers bàsics:

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES		DESCRIPTOR DEL PERFIL D'EIXIDA		CRITERIS D'AVUACIÓ		SABERS BÀSICS	UNITAT DIDÀCTICA
Competència específica	Pes relatiu	DO	Pes relatiu	Criteri d'avaluació	Pes relatiu		
CE1 Identificar en si mateix alguns processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge, la conducta i les emocions, i desenvolupar processos d'autoregulació que li permeten un aprenentatge al llarg de la vida.	20%	CPSAA1	2,22%	1.1. Reconèixer els processos cognitius i emocionals bàsics i reflexionar sobre el propi aprenentatge.	4,44%	Subbloc 1.1. Processos psicològics bàsics i fonaments biològics de la conducta <ul style="list-style-type: none"> • Processos psicològics bàsics implicats en l'aprenentatge. • Processos psicològics bàsics implicats en les emocions. • Fonaments biològics de la conducta. Subbloc 1.2. Coneixement de si mateix <ul style="list-style-type: none"> • Adolescència i formació de la identitat. • Fortaleses, febleses, metes, interessos i valors. • Autoconcepció, expectatives i autoeficàcia. • Conductes de risc, addiccions i hàbits de vida saludables. • Habilitats per a la vida: cognitives, emocionals i socials. • Afrontament de la incertesa i l'estrès. • Habilitats d'organització i gestió. • Autoconeixement vocacional. • Oci i temps lliure. • Autonomia personal. 	UD 1
		CCEC2	2,22%				
		CPSAA4	2,22%	1.2. Reconèixer i gestionar l'ansietat en situacions d'estrès, en els contextos personals, acadèmics i professionals, mitjançant estratègies de control de les emocions.	2,22%		
		CPSAA5	2,22%	1.3. Identificar i analitzar críticament les fortaleses, les febleses, les metes, els interessos i els valors personals per a aplicar-los en la planificació del projecte personal, acadèmic i professional.	6,66%		
		CE2	2,22%				
		CCL1	2,22%				
		CPSAA2	2,22%	1.4. Reconèixer situacions de risc i hàbits de vida saludables, investigar de manera rigorosa els mitjans per a millorar la salut física i mental, i utilitzar la informació adquirida per a millorar els hàbits de la vida quotidiana.	6,66%		
		CD3	2,22%				
CD4	2,22%						

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES		DESCRIPTOR DEL PERFIL D'EIXIDA		CRITERIS D'AVUACIÓ		SABERS BÀSICS	UNITAT DIDÀCTICA
Competència específica	Pes relatiu	DO	Pes relatiu	Criteri d'avaluació	Pes relatiu		
CE2 Reconèixer alguns factors personals i socioculturals que intervenen en la comprensió de si mateix en relació amb els altres i en l'adaptació al context social i professional, i respectar i valorar la diversitat.	20%	CPSAA1	1,82%	2.1. Analitzar les habilitats socioemocionals necessàries per a actuar en els contextos interpersonals i professionals i planificar algunes estratègies per a millorar-les.	5,46%	Subbloc 1.3. Interaccions socials <ul style="list-style-type: none"> • Cultura i desenvolupament individual i social. • Desenvolupament personal dins del grup. Influència de la pressió del grup. • Consciència social i compromís amb la justícia social. • Valor de la diversitat. • Convivència i resolució pacífica dels conflictes. • Atribucions socials i estereotips. • Habilitats per a relacionar-se i per a la comunicació eficaç. 	UD 2
		CPSAA3	1,82%				
		CE2	1,82%				
		CC1	1,82%	2.2. Identificar creences i valors culturals i socials que influeixen en la construcció de la identitat personal.	1,82%		
		CC2	1,82%	2.3. Analitzar i argumentar els drets de les persones, valorar la diversitat i plantejar accions davant de les situacions de violència i exclusió.	5,46%		
		CCL1	1,82%				
		CCL3	1,82%				
		CD3	1,82%	2.4. Participar de manera activa en dinàmiques de treball grupal i cooperatiu, contribuir a l'elaboració de projectes col·laboratius i posar en acció habilitats comunicatives i estratègies que permeten arribar a consensos.	3,64%		
		CD4	1,82%				
CE1	1,82%						
CCL5	1,82%	2.5. Investigar els biaixos i els estereotips que poden influir en la construcció d'expectatives sobre les possibilitats personals, acadèmiques i professionals.	3,64%				

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES		DESCRIPTOR DEL PERFIL D'EIXIDA		CRITERIS D' AVALUACIÓ		SABERS BÀSICS	UNITAT DIDÀCTICA
Competència específica	Pes relatiu	DO	Pes relatiu	Criteri d'avaluació	Pes relatiu		
CE3 Explorar l'entorn, identificar les oportunitats de desenvolupament personal, acadèmic i professional, i utilitzar de manera crítica la informació.	20%	CCL2	1,33%	3.1. Buscar, seleccionar i manejar críticament informació de diverses fonts per a prendre decisions vocacionals dels àmbits personal, acadèmic i professional.	4%	Subbloc 2.1. Fonts d'informació per al desenvolupament personal, acadèmic i professional <ul style="list-style-type: none"> • Internet i altres fonts d'informació. • La fiabilitat de les fonts i actualitat de la informació. • Serveis d'orientació en l'entorn personal, acadèmic i laboral. • Mapa de recursos d'informació i assessorament. Subbloc 2.2. Oportunitats de desenvolupament personal i social <ul style="list-style-type: none"> • Oportunitats de participació activa per al compromís social. • Opcions per al desenvolupament d'habilitats i competències personals i socials. Subbloc 2.3. Formació acadèmica i professional <ul style="list-style-type: none"> • Camps professionals i formació associada. • Ocupacions professionals i estils de vida. • Batxillerat, Formació Professional i altres opcions d'estudis després de 4t d'ESO. • Titulacions, graus, qualificacions i programes de formació: oferta, accés, vinculacions i continuïtat acadèmica i professional. • Oportunitats acadèmiques en altres països. 	UD 3
		CCL3	1,33%				
		CD1	1,33%				
		CE2	1,33%	3.2. Participar activament en les visites a centres de formació i centres de treball i analitzar la informació significativa.	1,33%		
		CD2	1,33%	3.3. Explorar els diversos camps professionals i conèixer els requisits, les vies d'accés, els estudis necessaris i les condicions laborals.	2,66%		
		CPSAA4	1,33%				
		CCL2	1,33%	3.4. Investigar i analitzar les característiques del mercat laboral, els canvis de l'entorn professional i productiu i les ocupacions emergents, i detectar les habilitats que millor s'adapten a aquesta nova realitat.	6,65%		
		CCL3	1,33%				
		CP1	1,33%				
		CD1	1,33%				
		CE1	1,33%				
		CD2	1,33%	3.5. Identificar les diverses opcions d'ocupació a partir de les possibilitats d'inserció per compte d'altri i per compte propi, i explorar les relacions presents en cadascuna d'aquestes.	5,32%		
		CPSAA4	1,33%				
CE2	1,33%						
CE3	1,33%			Subbloc 2.4. Món laboral <ul style="list-style-type: none"> • Exploració i descobriment de l'entorn de treball. • Opcions de treball per compte d'altri i iniciativa emprenedora. • Mercat laboral i relacions en entorn de treball. • Revolució digital en l'entorn laboral. 	UD5		

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES		DESCRIPTOR DEL PERFIL D'EIXIDA		CRITERIS D'AVUACIÓ		SABERS BÀSICS	UNITAT DIDÀCTICA
Competència específica	Pes relatiu	DO	Pes relatiu	Criteri d'avaluació	Pes relatiu		
CE4 Definir metes realistes, ajustades al coneixement de si mateix, i utilitzar la informació rellevant per a resoldre la incertesa i adoptar una actitud proactiva en la presa de decisions personals, acadèmiques i professionals.	20%	CP1	1,67%	4.1. Analitzar el context social, en relació amb la família, les amistats, la situació econòmica i les oportunitats acadèmiques i professionals, i valorar els suports amb els quals es compta i les dificultats que s'han de superar.	5%	Subbloc 3.1. Procés de presa de decisions <ul style="list-style-type: none"> • Anàlisi reflexiva, sistemàtica i metòdica per a la presa de decisions. • Identificació de les opcions millors i plantejament d'hipòtesis i la viabilitat que tenen. • Factors que influeixen en les decisions. • Assumpció de responsabilitats i anàlisi dels riscos. • Verificació dels resultats i detecció d'errors. Subbloc 3.2. Presa de decisions per al desenvolupament personal <ul style="list-style-type: none"> • Qualitats personals i suports de l'entorn. • Habilitats per a la gestió de la carrera. • Metes personals. Subbloc 3.3. Pressa de decisions acadèmiques i professionals <ul style="list-style-type: none"> • Descobriments dels interessos vocacionals i prioritització de les necessitats. • Oportunitats acadèmiques i professionals, valoració de les que millor s'adapten a les qualitats i interessos personals. • Identificació de l'itinerari formatiu i d'altres àrees de millora de les competències acadèmiques i professionals. • Suports i recursos amb els quals es compta i dificultats que s'han de superar per a assolir els objectius. • Pla d'orientació acadèmica i professional. Establiment d'un full de ruta. 	UD 4
		CP2	1,67%				
		CC1	1,67%				
		CPSAA1	1,67%	4.2. Identificar les qualitats personals i els suports de l'entorn amb què afrontar amb eficàcia nous reptes i facilitar el procés de transició a la vida adulta.	3,33%		
		CE1	1,67%				
		CCL1	1,67%	4.3. Contrastar i comparar la informació recopilada, plantejar hipòtesis i identificar les opcions que millor s'adapten als nostres interessos i avaluar-ne la viabilitat.	3,33%		
		STEM2	1,67%				
		CPSAA4	1,67%	4.4. Verificar en el procés de presa de decisions si els passos ens condueixen a la meta correcta o cal fer ajustos o replantejar els objectius.	3,33%		
		CPSAA5	1,67%				
		CPSAA2	1,67%	4.5. Prendre decisions a partir dels valors i les expectatives pròpies sense cedir a modes, pressió social o conductes d'evitació, i assumir la responsabilitat de les decisions.	5%		
CC2	1,67%						
CE3	1,67%						

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES		DESCRIPTOR DEL PERFIL D'EIXIDA		CRITERIS D'AVUACIÓ		SABERS BÀSICS	UNITAT DIDÀCTICA
Competència específica	Pes relatiu	DO	Pes relatiu	Criteri d'avaluació	Pes relatiu		
CE5 Dissenyar un projecte personal, acadèmic i professional propi i conjugar les necessitats i els interessos personals i vocacionals amb les oportunitats de l'entorn i les destreses necessàries en la presa de decisions.	20%	CP2	1,33%	5.1. Prioritzar les necessitats i identificar els interessos personals i vocacionals mitjançant l'exploració de les oportunitats acadèmiques i professionals que ofereix l'entorn i mostrar les destreses necessàries en el procés de presa de decisions.	6,65%	Subbloc 3.4. Aproximació a la incorporació al món laboral i aprenentatge al llarg de la vida <ul style="list-style-type: none"> • Estratègies i instruments per a la cerca activa d'ocupació. • Estratègies i recursos bàsics per a l'emprenedoria. • Entorn personal d'aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida. • Aproximació al concepte de desenvolupament de la carrera professional. 	UD 6
		STEM5	1,33%				
		CPSAA4	1,33%				
		CE1	1,33%				
		CE3	1,33%				
		CCL3	1,33%	5.2. Explorar el món laboral i extraure conclusions sobre el futur professional propi.	3,99%		
		CD1	1,33%				
		CPSAA1	1,33%				
		CCL2	1,33%	5.3. Construir l'entorn personal d'aprenentatge per al desenvolupament personal, acadèmic i professional al llarg de la vida.	3,99%		
		CP1	1,33%				
		CD2	1,33%				
		CCL1	1,33%	5.4. Elaborar un projecte personal, acadèmic i professional propi i incorporar l'autoconeixement, el coneixement de l'entorn acadèmic i professional i l'aproximació al món laboral.	5,32%		
		STEM4	1,33%				
CD3	1,33%						
CD5	1,33%						
CD5	1,33%						

Durant el curs es realitzaran tres avaluacions, quedant superada cadascuna d'elles si la qualificació és positiva amb un “suficient (SU)”, un “bé (BE)”, un “notable (NT)” o un “excel·lent (EX)”. En canvi, si la qualificació és un “insuficient (IN)”, l'avaluació corresponent no estarà superada. L'avaluació contínua del curs estarà superada si la nota final de la matèria és una qualificació positiva (SU, BE, NT o EX).

7. ELEMENTS TRANSVERSALS I INTERDISCIPLINARIETAT

El **Reial Decret 217/2022**, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria, en l'article 6.5 destaca que *“Sense perjudici del seu tractament específic, la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, la competència digital, l'emprenedoria social i empresarial, el foment de l'esperit crític i científic, l'educació emocional en valors, la igualtat de gènere i la creativitat es treballaran en totes les matèries. En tot cas, es fomentaran de manera transversal l'educació per a la salut, inclosa la afectiu-sexual, la formació estètica, l'educació per a la sostenibilitat i el consum responsable, el respecte mutu i la cooperació entre iguals”*.

7.1. Foment a la lectura.

L'alumnat ha de ser capaç d'adquirir la competència lectora necessària per a accedir a les fonts d'informació (lectura instrumental), així com practicar la lectura com a enriquiment personal (lectura literària). Per tant, és necessari, en primer lloc, introduir el foment de la lectura en el quefer diari, en qualsevol activitat o text proposat per la professora, assegurant-se de que l'alumnat compren el seu contingut. En segon lloc, cal destacar la importància de la premsa pel seu caràcter motivador, perquè l'alumnat practicarà la lectura, i a més a més, es mantindrà informat sobre temes d'interès social. En diverses unitats didàctiques se'ls entregaran notícies econòmiques en format paper i digital apropant a l'alumnat a la realitat que els envolta.

7.2. Ús adequat de les tecnologies de la informació i la comunicació.

Tenint en compte els avanços científics i tecnològics existents en ple segle XXI, resulta il·lògic no aprofitar-los en l'àmbit de l'educació. Les noves tecnologies de la informació i la comunicació eliminen barreres espai-temporals, flexibilitzen l'ensenyament, afavorixen l'aprenentatge cooperatiu i l'autoaprenentatge, adapten els mitjans i les necessitats a les característiques de l'alumnat i ajuden a comunicar-se i a interaccionar amb el seu entorn.

L'ús de les TIC és important en la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional ja que per a l'alumnat afavorirà positivament el seu aprenentatge i la seua motivació, i per al professorat perquè ens servirà com a suport per a les nostres explicacions.

Des de les primeres unitats didàctiques es proposarà la recerca d'informació guiada pel professorat, donant un tracte racional a l'ús de les TIC, ja que s'ha d'ensenyar als adolescents a utilitzar correctament totes les eines i instruments que tenen a l'abast. Així mateix, s'empraran programes de presentacions per exposar treballs, processadors de textos per a elaborar treballs escrits o els fulls de càlcul per a ordenar dades i crear gràfics.

7.3. Emprenedoria.

L'alumnat ha d'assolir un esperit emprenedor no sols en la seua etapa educativa, sinó també mantenir-lo i millorar-lo en la seua vida futura. Des d'aquesta matèria es fomentarà la iniciativa personal per a convertir les seues idees en actes, aprenent dels seus errors. Per aconseguir un resultat positiu, han de tenir il·lusió, han de ser creatius, han de ser capaços d'assumir riscos i innovar, han de cooperar conjuntament per a tenir la capacitat de planificar i organitzar les tasques a realitzar. D'aquesta manera podran prendre les decisions adequades per a que el producte final siga un èxit, actuant amb responsabilitat i solucionant els conflictes de manera pacífica.

7.4. Educació cívica i constitucional.

Des de totes les unitats didàctiques de la matèria es planteja que l'alumnat pugua construir autònoma i racionalment les seues normes i valors a través dels següents elements transversals:

ELEMENTS TRANVERSALS	OBJECTIUS
Igualtat efectiva entre homes i dones.	Analitzar críticament la realitat i rebutjar actituds sexistes en tots els àmbits de la vida i consolidar hàbits no discriminatoris.
Drets humans i pau	Educar en i per la llibertat i la solidaritat, la convivència democràtica i el respecte als drets fonamentals, per aconseguir la integració de tot l'alumnat i formar ciutadans responsables. Apostar per una solució dialogada de conflictes.
Desenvolupament sostenible i el medi ambient	Conèixer l'impacte de la intervenció humana i la repercussió dels processos de producció en el medi ambient. Fomentar un consum responsable per reduir la sobreexplotació de la naturalesa, adquirint hàbits de respecte i estalvi dels recursos naturals.

Per a ensenyar en valors cal una proposta "oberta i flexible" de valors bàsics, que estiga consensuada en la comunitat educativa i que s'expressi en el Projecte Educatiu de Centre. Els valors bàsics són aquells que fonamenten la convivència en una societat democràtica: la tolerància, el respecte, la llibertat, la pau, la cooperació i la igualtat.

Interdisciplinarietat

Les competències específiques 1 i 2 de l'assignatura de FOPP estan directament relacionades amb la resta de matèries de l'etapa d'ESO, ja que en qualsevol situació d'aprenentatge plantejada per la resta de professorat juga un paper molt important el coneixement de sí mateix, de com aprèn l'alumnat i com es relaciona amb el seu entorn.

A més a més, la CE4 ajudarà a l'alumnat a prendre decisions en qualsevol àmbit de la seua vida, tant personal, professional com acadèmic.

Algunes de les matèries en les que guarda especial relació són les següents:

- Valors ètics i Cívics: l'alumnat ha d'utilitzar el diàleg per a resoldre conflictes i arribar a acords. En les dos matèries es treballa la identificació d'estereotips i les accions que podem fer per a combatre les desigualtats existents en la societat.
- Geografia i Història: en la matèria de FOPP s'ha de fer un anàlisi de l'activitat econòmica i hem de promoure els valors democràtics i la participació en projectes que afavorisquen un entorn social més just i solidari.
- Educació Plàstica i Visual: per a realitzar amb èxit les situacions d'aprenentatge plantejades des de la nostra matèria es treballaran diverses activitats que afavoriran el procés creatiu de l'alumnat.
- Educació Física: la nostra matèria contribueix a millorar el benestar físic i mental i la promoció d'hàbits de vida saludables.
- Tecnologia i Digitalització: l'alumnat de la nostra matèria ha d'explorar l'entorn virtual en els àmbits personal, social, acadèmic i professional, i per tant, les competències específiques de les matèries de Tecnologia i Digitalització contribueixen directament amb aquesta recerca d'informació en el món virtual.
- Matemàtiques: en la nostra matèria s'aborda la resolució de problemes socials i professionals i la gestió de les emocions davant de la incertesa i l'error per a millorar els processos d'aprenentatge.
- Biologia: es relaciona amb el desenvolupament d'hàbits de vida saludables i la prevenció de les addiccions i les situacions de risc.
- Economia i Emprenedoria: les dues matèries coincideixen al plantejar el disseny i el desenvolupament d'un projecte personal i desenvolupar habilitats socials i emocionals per al treball en equip i les estratègies de comunicació eficaç.

8. METODOLOGIA. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

8.1 Metodologia general.

Al professorat li correspon guiar els passos i seqüenciar els aprenentatges per a que l'alumnat pugui assolir els objectius marcats de manera satisfactòria i eficient.

El model constructivista es basa en que l'alumnat ha de ser el que realitzi l'acció per a participar en la construcció del seu propi coneixement. Ho farà connectant les seues experiències i coneixements previs a tot allò nou que estiga aprenent, per donar-li un sentit i un significat a tots aquells coneixements nous que està adquirint (aprenentatge significatiu). A més a més, ha d'aprendre a aprendre, ha de ser autònom sense deixar d'interactuar amb la resta de persones i amb la realitat que l'envolta.

8.2 Metodologia específica de la matèria.

Es fomentarà l'aprenentatge significatiu, partint dels coneixements previs de l'alumnat, de la lògica dels continguts i de la motivació, cercant situacions quotidianes per despertar l'interès, contextualitzant els problemes amb situacions reals. A més a més, l'alumnat cada vegada ha de ser més autònom, per tant, interactuarà amb els altres i amb el seu entorn, sent un procés bidireccional en el que aprenem tots.

Es farà una contínua referència al paper dels nous coneixements i a les seues connexions amb els ja adquirits. També es promourà en l'alumnat l'establiment d'interrelacions entre els sabers bàsics de les diferents matèries, de manera que el procés d'ensenyament aprenentatge siga més eficient i, al mateix temps, tinga molt més sentit tot el que se'ls proposa fer i pensar.

8.3 Estratègies i tècniques docents.

De manera general, podem dir que les activitats d'ensenyament aprenentatge estaran seqüenciades segons el grau de dificultat (de menys a més), d'allò conegut a allò desconegut, d'allò concret a allò abstracte i de fets particulars a generals.

Es dissenyaran situacions d'aprenentatges motivadores, dirigides a potenciar l'interès de l'alumnat, amb un contingut atractiu, a partir de les competències específiques de la matèria.

Cal tindre en compte els condicionants que ens poden eixir durant el procés d'ensenyament aprenentatge, per poder assolir els objectius marcats i poder donar resposta al tractament de la diversitat.

S'utilitzaran estratègies expositives per a introduir els nous continguts, així com estratègies d'indagació per a realitzar investigacions de casos senzills o analitzar problemes personals, socials o professionals.

A més a més, amb el treball cooperatiu, l'alumnat podrà treballar conjuntament per arribar a uns objectius comuns, sent necessària la implicació de tots els membres per a aconseguir-ho amb èxit, si un falla no arribaran a l'objectiu final, si tots aconseguixen el seu objectiu individual, s'assolirà l'objectiu de la tasca (interdependència positiva). Així potenciem que s'ajuden i comparteixen coneixements, recursos, materials o informacions, creant un ambient de confiança, una bona comunicació i establint una resolució de conflicte de manera constructiva.

Per a que puguem entendre per a que serveix l'assignatura de FOPP i quines aplicacions té en la nostra vida diària, ho hem d'aplicar de veritat a la nostra vida quotidiana. Per això, es realitzaran tres situacions d'aprenentatge al llarg del curs, on podran interactuar amb el seu entorn i donar-li sentit a tot el que treballen a l'aula. Aquest aprenentatge basat en projectes, té el seu pilar en la participació, la col·laboració i la motivació.

A través de l'aprenentatge de servei (APS) treballaran conjuntament per donar-li vida al “Mercat solidari del Chabàs”, donant tots els diners recaptats a dues associacions del nostre entorn: ASPANION, l'Associació de Pares de Xiquets amb Càncer de la Comunitat Valenciana, i a Amunt contra el Càncer, Associació impulsada per infermeres jubilades de Dénia. En definitiva, l'APS, és un mètode per unir el compromís social amb l'aprenentatge de coneixements, habilitats, actituds i valors.

8.4 Recursos didàctics i organitzatius.

El principal recurs didàctic que s'utilitzarà seran les diapositives elaborades per les dos persones que imparteixen aquesta matèria, les quals seran facilitades a tot l'alumnat. Per tant, és de gran importància la pissarra digital, el projector i l'ordinador, en l'aula matèria d'Economia, sense deixar de banda la pissarra tradicional.

També s'utilitzaran articles de premsa, revistes d'actualitat, material audiovisual i informació sobre temes actuals que estan contínuament en els mitjans de comunicació. El que es pretén és demostrar a l'alumnat que la matèria que s'estudia està relacionada amb la nostra vida quotidiana i que té una aplicació directa en la nostra societat.

Els mitjans audiovisuals que es faran servir seran pel·lícules, vídeos d'internet, programes de televisió, kahoots, plickers o recerca per internet per poder treballar amb les noves tecnologies. S'anirà a l'aula d'informàtica o aprofitarem les dos aules mòbils d'informàtica per a utilitzar els diferents programes informàtics i treballar amb el processador de textos i fulls de càlculs.

8.5. Activitats i estratègies d'ensenyament i aprenentatge.

Les activitats que s'utilitzaran en cada unitat didàctica les classifiquem de la següent manera:

- 1.1. **Activitats d'iniciació-motivació:** tenen com a objectiu explorar els coneixements previs de l'alumnat i aconseguir la seua motivació, com per exemple visualització de vídeos o anàlisi de vinyetes de còmic.
- 1.2. **Activitats de desenvolupament:** són les que s'utilitzaran en el procés d'ensenyament aprenentatge per a desenvolupar els sabers bàsics de cada unitat.
- 1.3. **Activitats de síntesi:** per relacionar els conceptes vistos en la unitat, elaborarem esquemes, resums, infografies, cal·ligrames, lectura comprensiva, mapes conceptuals o jocs (sopa de lletres, mots encreuats...)
- 1.4. **Activitats d'avaluació:** són les destinades a rebre dades de com està evolucionant el procés didàctic i detectar les mancances que té l'alumnat per a establir elements de millora o rectificació. Es realitzaran al llarg de tota la UD observant els resultats del treball fet a classe i la prova escrita que es realitzarà cada dos unitats.

9. SITUACIONS D'APRENTATGE.

L'article 2 del **Reial Decret 217/2022**, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria, estableix que les situacions d'aprenentatge són “ *situacions i activitat que impliquen el desplegament per part de l'alumnat d'actuacions associades a competències clau i competències específiques i que contribueixen a l'adquisició i desenvolupament de les mateixes* ”.

A continuació es detallen les tres situacions d'aprenentatge que s'han plantejat des de la matèria de Formació i Orientació Personal i Professional, una per a cada avaluació:

Títol: El Mercat Solidari del Chabàs					
TEMPORITZACIÓ	1ª Avaluació	NIVELL	4t ESO	MATÈRIA	FOPP
BREU DESCRIPCIÓ	L'alumnat de 4t ESO de la matèria de FOPP s'encarregarà de portar a terme “El Mercat Solidari del Chabàs”. Tota la comunitat educativa podrà participar aportant qualsevol objecte de segona mà o preparant qualsevol tipus de recepta culinària per a vendre eixe dia: truites, pastissos, quiche, etc...				
REPTE O PROBLEMA	L'alumnat ha de realitzar totes les tasques d'organització i gestió per a poder celebrar amb èxit l'esmentat esdeveniment. Per això, hauran de treballar en equip, fent una divisió del treball en diferents àrees, de manera que puguen augmentar la seua productivitat.				
PRODUCTE FINAL	Celebració del “Mercat Solidari del Chabàs” l'última setmana lectiva del mes de desembre, destinant tots els diners recaptats a donant tots els diners recaptats a dues associacions del nostre entorn: ASPANION, l'Associació de Pares de Xiquets amb Càncer de la Comunitat Valenciana, i a Amunt contra el Càncer, Associació impulsada per infermeres jubilades de Dénia.				
OBJECTIU	L'objectiu és que siguen conscients que tots els individus som un agent econòmic més en la nostra societat i que participem i prenem decisions econòmiques contínuament en la nostra vida quotidiana. Amb aquest projecte volem posar en pràctica els valors de la solidaritat, la responsabilitat i la cooperació en un context real a través de l'obtenció d'una bona causa.				

Títol: Identifiquem els perfils professionals del nostre institut					
TEMPORITZACIÓ	2ª Avaluació	NIVELL	4t ESO	MATÈRIA	FOPP
BREU DESCRIPCIÓ	En la 1 ^a Avaluació s'han dut a terme activitats sobre l'autoconeixement, les quals són necessàries per a poder treballar la situació d'aprenentatge d'aquesta avaluació, ja que l'alumnat haurà d'indagar per a identificar les característiques dels diferents perfils professionals que poden estar vinculats al nostre centre (conserges, personal de neteja, personal de manteniment, professorat, personal administratiu, etc...), amb el propòsit de que puga elaborar el seu itinerari formatiu per arribar a desenvolupar una professió que li interesse i que s'ajuste al seu perfil professional.				
REPTE O PROBLEMA	L'alumnat ha d'elaborar el disseny i l'elaboració de tríptics dels diferents perfils professionals que hi ha en el nostre institut per a poder exposar-los en la fira de l'estudiant que celebraran en les instal·lacions del centre.				
PRODUCTE FINAL	Celebració de “La fira de l'estudiant” on podran orientar i informar acadèmica i professionalment a la resta d'alumnat de 4t ESO per a prendre decisions en el seu futur camí formatiu.				
OBJECTIU	Quan acaben l'etapa de l'ESO l'alumnat ha de triar si segueix estudiant o s'incorpora al mercat laboral. En cas de que vulga continuar la seua formació, haurà de triar uns estudis que concorden amb les seues preferències i habilitats, per tant, a més de conèixer-se a un mateix, han de tenir informació fiable sobre l'oferta educativa existent.				

Títol: Constituïm la nostra empresa					
TEMPORITZACIÓ	3ª Avaluació	NIVELL	4t ESO	MATÈRIA	FOPP
BREU DESCRIPCIÓ	L'alumnat s'introduirà en la cerca activa d'ocupació. Per a això, partirem d'una simulació de la realitat proporcionant la informació necessària, proposant activitats i desenvolupant tècniques i conceptes. En aquest sentit, l'alumnat adquirirà diverses competències que milloraran la seva ocupabilitat, a més d'aportar-los noves perspectives professionals.				
REPTE O PROBLEMA	Determinar les àrees funcionals que necessita una empresa i les tasques que realitzarà cadascuna d'ella.				
PRODUCTE FINAL	Crear la nostra pròpia empresa d'ocupació per a poder relacionar-nos en el mercat de treball del nostre voltant.				
OBJECTIU	En aquesta situació d'aprenentatge es tracta d'aproximar a l'alumnat a la incorporació al món laboral, de manera que siga capaç d'explorar l'entorn de treball de la nostra ciutat i pugua veure quines opcions de treball té, tant per compte d'altre com per iniciativa seua.				

10. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

El grup al que s'imparteix aquesta assignatura és un grup d'alumnes de quart d'ESO, dos dels quals són repetidors. Tanmateix, no podem oblidar que els/les estudiants no són homogenis i que la nostra actuació docent ha de respondre a totes les necessitats, per tant, hem d'adaptar la programació a la realitat del grup i a cada estudiant en particular. Per això, la professora en qualsevol moment del curs en el que detecte que el progrés d'un/a alumne/a no és l'adequat, establirà mesures de reforç educatiu per a garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu amb èxit.

Per atendre a la diversitat de l'alumnat del nostre centre, partim de la **Llei Orgànica de 3/2020**, de 29 de Desembre (LOMLOE), per la que es modifica la **Llei Orgànica 2/2006**, de 3 de maig, d'Ordenació d'Educació (LOE).

En el capítol I del títol II “Equitat en l'Educació”, aquesta llei estableix en l'article 71.2. que *“correspon a les Administracions educatives assegurar els recursos necessaris per a que l'alumnat que necessita una atenció educativa diferent a la ordinària, per presentar necessitats educatives especials, per retard maduratiu, per trastorns del desenvolupament del llenguatge i la comunicació, per trastorns d'atenció o d'aprenentatge, per desconeixement greu de la llengua d'aprenentatge, per trobar-se en situació de vulnerabilitat socioeducativa, per les seues altes capacitats intel·lectuals, per haver-se incorporat tard al sistema educatiu, o per condicions personals o d'història escolar, puguen aconseguir el màxim desenrotllament possible de les seues capacitats personals, i en tot cas, els objectius establerts amb caràcter general per a tot l'alumnat.”*

No podem deixar de banda en aquest apartat el que disposa l'article 29 del capítol II “Resposta educativa per a la inclusió” en el seu Títol III “Gestió pedagògica” del **Decret 107/2022**, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, *“Tenint en compte els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat als quals es refereix l'article 5.4 d'aquest decret, s'han de disposar els mitjans necessaris per a respondre a les necessitats educatives concretes de l'alumnat, considerant les seues circumstàncies i els diferents ritmes d'aprenentatge.”*.

Les **mesures de flexibilització per atendre a la diversitat** són:

A) Relatives als elements personals:

- **Relacions professorat-alumnat:** fomentar la participació de tot l'alumnat, utilitzant el diàleg i el debat com una eina per a la construcció de coneixements, a través del raonament i el contrast d'idees.
- **Relacions entre l'alumnat:** fomentar la intervenció de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu en la realització d'activitats de caràcter cooperatiu, formant grups heterogenis i repartint les tasques segons les capacitats dels seus components, la qual cosa permet la participació de tothom i que l'alumnat més avançat done suport a aquell que ho necessite.

B) Relatives als materials i organització:

- **Diversificar materials i recursos:** seleccionar i utilitzar els recursos necessaris per atendre les necessitats de l'alumnat, diversificant les activitats d'aprenentatge per assolir un mateix objectiu.
- **Tècniques d'estudi i organització del treball:** elaborar esquemes, resums, lectura comprensiva o mapes conceptuals per a connectar conceptes.
- **Temps:** equilibrar els temps de treball dels diferents agrupaments per a desenvolupar el currículum.

11. UNITATS DIDÀCTIQUES

11.1. Organització de les unitats didàctiques.

Les unitats didàctiques a partir de les quals es desenvoluparan els sabers bàsics són:

BLOCS	SUBBLOCS	UNITATS DIDÀCTIQUES
Bloc 1: Autoconeixement i relacions personals.	1.1. Processos psicològics bàsics i fonaments biològics de la conducta.	UD1. Qui soc?
	1.2. Coneixement de si mateix.	
	1.3. Interaccions socials.	UD2. Relacions interpersonals.
Bloc 2: Exploració de l'entorn personal, acadèmic i professional.	2.1. Fonts d'informació per al desenvolupament personal, acadèmic i professional.	UD3. Explorem l'entorn acadèmic i professional.
	2.2. Oportunitats de desenvolupament personal i social.	
	2.3. Formació acadèmica i professional.	
Bloc 3: Procés de presa de decisions i disseny d'un projecte personal, acadèmic i professional.	3.1. Procés de presa de decisions.	UD4. Aprendre a prendre decisions en l'adolescència.
	3.2. Presa de decisions per al desenvolupament personal.	
Bloc 2: Exploració de l'entorn personal, acadèmic i professional.	2.4. Món laboral.	UD5. El món laboral.
Bloc 3: Procés de presa de decisions i disseny d'un projecte personal, acadèmic i professional.	3.3. Presa de decisions acadèmiques i professionals.	UD6. Dissenyem el nostre projecte personal, acadèmic i professional.
	3.4. Aproximació a la incorporació al món laboral i aprenentatge al llarg de la vida.	

11.2. Distribució temporal de les unitats didàctiques.

La distribució temporal dels sabers bàsics ve determinada per les dates d'avaluació que es realitzaran de l'11 al 14 de desembre de 2023, de l'11 al 14 de març i del 10 al 13 de juny. A més a més, a l'hora de seqüenciar les unitats didàctiques, s'ha tingut en compte les 3 sessions setmanals per a 4t d'ESO, les vacances, les activitats extra-escolars i les activitats d'avaluació, amb l'objectiu de coincidir el màxim la programació amb la realitat. S'ha seguit el calendari del curs, sent aquest aproximat, ja que s'aniran fent les modificacions convenients per a poder adaptar-se a les necessitats de l'alumnat.

Les unitats didàctiques es desenvoluparan de la següent manera:

	UNITATS DIDÀCTIQUES	NOMBRE SESSIONS
AVALUACIÓ 1	UD 1 Qui soc?	18 sessions
	UD 2 Relacions interpersonals.	18 sessions
AVALUACIÓ 2	UD 3 Explorem l'entorn acadèmic i professional.	16 sessions
	UD 4 Aprendre a prendre decisions en l'adolescència.	16 sessions
AVALUACIÓ 3	UD 5 El món laboral.	16 sessions
	UD 6 Dissenyem el nostre projecte personal, acadèmic i professional..	16 sessions

12. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

La situació d'aprenentatge de la primera avaluació és el “Mercat Solidari del Chabàs”, així que està previst que membres d'ASPANION, l'Associació de Pares de Xiquets amb Càncer de la Comunitat Valenciana, i d'Amunt contra el Càncer, Associació impulsada per infermeres jubilades de Dénia, vinguin al centre durant la primera avaluació per a realitzar unes xerrades per a conscienciar l'alumnat de lo important que és col·laborar amb aquest tipus d'associacions, ja que tots els diners recaptats d'aquest acte solidari aniran destinats a les esmentades associacions. A més a més, posteriorment l'alumnat visitarà les associacions per a fer entrega del xec corresponent.

Al llarg de la segona avaluació, treballarem la situació d'aprenentatge “Identifiquem els perfils professionals del nostre institut”, a partir de la qual l'alumnat podrà esbrinar el camí formatiu que ha de seguir per a poder seguir estudiant. Per tant, visitarem el CREAMA de Dénia, on se'ls impartirà una xerrada sobre empenedoria i l'alumnat podrà conèixer de primera mà les instal·lacions d'aquest organisme i els serveis d'assessorament i formació que pot oferir-los. A més a més, visitarem els altres instituts de la ciutat, l'IES Maria Ibars i l'IES Sorts de la Mar, per a poder conèixer de primera mà els cicles formatius que allí s'imparteixen. Aprofitant que en el nostre centre es poden cursar diversos cicles formatius, tant de grau mitjà com de grau superior, l'alumnat d'eixos cicles explicaran

a l'alumnat de la matèria de FOPP com poder accedir a ells i el futur que els espera una vegada acabat eixos estudis.

D'altra banda, durant la tercera avaluació treballarem la situació d'aprenentatge “Fundem la nostra empresa” on l'alumnat podrà veure el que suposa la incorporació al mercat laboral, per això durant aquesta avaluació visitarem alguna empresa del voltant de la nostra ciutat per a que puguem veure els diferents departaments dels que disposa una empresa.

13. AVALUACIÓ DE LA PRÀCTICA DOCENT

Segons l'article 33.7. del **Decret 107/2022**, de 5 d'agost del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, “El professorat ha d'avaluar tant els aprenentatges de l'alumnat com els processos d'ensenyament i la pròpia pràctica docent”. El pla d'avaluació de la pràctica docent inclou els següents elements:

- a) L'adequació dels objectius, continguts i criteris d'avaluació a les característiques i necessitats de l'alumnat.
- b) Els aprenentatges assolits per l'alumnat.
- c) La programació i el seu desenvolupament i, en particular, les estratègies d'ensenyament, els procediments d'avaluació de l'alumnat, l'organització de l'aula i el aprofitament dels recursos del centre.
- d) La idoneïtat de la metodologia i dels materials curriculars.
- e) Les relacions amb el/la tutor/a i, si escau, amb les famílies.

Per a dur a terme aquesta autoavaluació de la pràctica docent, s'utilitza una taula valorativa que conté els diferents elements citats.

A més a més, l'alumnat ha de reflexionar sobre el paper que el professorat fa en el procés d'ensenyament aprenentatge, per això, se'ls passarà una rúbrica per a que puguem expressar el que pensen.

13.1. Valoració de l'ajustament de la proposta pedagògica i els resultats.

Una vegada realitzada la valoració de la pràctica docent, la qual hem sistematitzat amb l'emplenat de les anteriors taules, en el departament procedim a verificar la sintonia entre la proposta pedagògica prevista a principi de curs i els resultats obtinguts en el curs en finalitzar aquest.

13.2. Procediments de comunicació amb l'alumnat, professorat i famílies sobre el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Entès aquest apartat com el conjunt de tasques que realitza tot el professorat per a ajudar cada estudiant en el seu procés educatiu, així com en el seu desenvolupament personal i social, suposa la

realització d'activitats dirigides a l'alumnat, a la col·laboració amb les famílies i a l'adequada coordinació amb la resta del professorat que imparteixin docència en el mateix grup, sota la supervisió de l'orientadora del centre.

Els mecanismes de comunicació prevists són:

ALUMNAT	Individual	<ul style="list-style-type: none"> • Entrevistes individuals per recollir informació sobre els seus interessos i la seva situació i integració en el grup. • Seguiment de cada alumne/a en el seu procés d'aprenentatge. • Exercicis d'autoavaluació, perquè reflexione sobre el seu esforç, comportament, estil de relació personal, etc. • Informació individual sobre els resultats de l'avaluació, a partir de la qual es donaran les recomanacions adequades perquè millore el seu procés educatiu.
	Grupal	<ul style="list-style-type: none"> • Informar l'alumnat a principi de curs, dels seus drets i deures, del reglament de règim intern del centre. En cada unitat d'objectius, competències... • Elaboració de normes de classe.
FAMÍLIA		<ul style="list-style-type: none"> • Entrevistes individuals amb cada família a través del tutor/a per a informar-los sobre com transcorre el progrés dels seus fills i filles en la matèria d'Iniciació a l'Activitat Emprenedora i Empresarial. • Utilització de la Web família, per a mantenir una comunicació bidireccional pares - professorat, informant sobre fets rellevants del dia a dia.
PROFESSORAT		<ul style="list-style-type: none"> • Reunions amb la resta del professorat del grup, per a analitzar les dificultats que aquests puguin presentar degudes a deficiències instrumentals, problemes d'integració, etc. • Avaluar conjuntament a l'alumnat i el procés d'ensenyament/aprenentatge. • Planificar activitats extraescolars i complementàries.